

Povestea vasului fantomă

de [Wilhem Hauff](#)

1826

Tatăl meu avea o mică dugheană la Bassora. Nu era nici sărac, nici bogat; făcea parte dintre oamenii care nu îndrăznesc să înceapă ceva, de teamă să nu piardă și puținul pe care l-au agonisit. Pe mine m-a crescut, de bine de rău, în așa fel, încât am fost în stare de timpuriu să-i dau o mână de ajutor. Când am împlinit optsprezece ani, tata a făcut prima lui negustorie mai mare și a murit răpus de durere: aflase vestea că valurile îi înghițiseră o mie de galbeni. Curând aveam să socotesc moartea lui bine venită, căci puține săptămâni după aceea se adeveri că vasul care căra bunurile tatălui meu se scufundase. Curajul meu tineresc nu putea fi biruit însă de această nenorocire. Am prefăcut în bani tot ce rămăsese de la tatăl meu și am pornit în lumea largă să-mi caut norocul. Am plecat însoțit de un bătrân slujitor al tatălui meu, căruia îi eram atât de drag, încât nu se îndura să mă lase singur și ținea morțiș să-mi împărtășească soarta.

Ne-am imbarcat în portul Bassora. Aveam vânt prielnic. Vasul pe care pluteam se îndrepta spre India. După cincisprezece zile de călătorie, căpitanul ne vesti că se apropie o furtună; fața îi era îngândurată, căci se părea că nu cunoaște prea bine locurile acelea și nu-i era ușor să țină piept furtunii. Porunci să se strângă grabnic toate pânzele și înaintam acum foarte încet. Se lăsase noaptea – o noapte senină și rece – iar căpitanul începuse să creadă că semnele prevestitoare ale uraganului îl înșelaseră. Deodată se ivi o corabie pe care n-o văzusem până atunci și care trecu foarte aproape de noi. Pe puntea acelei corăbii izbucniră strigăte și urlete sălbatice, nelalocul lor înaintea înspăimântătorului ceas al furtunii. Căpitanul stătea alături de mine, alb ca varul.

— Corabia mi-e pierdută! strigă el. Pe lângă noi a trecut moartea!

Până să pricep ceva, oamenii de pe vasul nostru dădură buzna, răcnind.

— Ați văzut-o? S-a sfârșit cu noi!

Căpitanul porunci să se citească din Coran cuvinte de îmbărbătare și trecu el însuși la cârmă. Zadarnic! Urgia se întetea văzând cu ochii; nu trecu nici un ceas și vasul se opri pe loc, troznind din încheieturi. Oamenii coborâră în bărci și, când ultima barcă părăsi puntea, corabia se scufundă, iar eu m-am pomeni dintr-o dată plutind pe apă, sărac ca un cerșetor. Nenorocirea însă nu se sfârșise... Furtuna vuia tot mai cumplit. Barca plutea în voia valurilor. L-am

îmbrățișat pe bătrânul slujitor și ne-am jurat să rămânem alături până la moarte. În sfârșit se crăpă de ziuă. Dar odată cu ivirea primelor raze de soare, vântul se năpusti asupra bărcii noastre și o răsturnă. Nu i-am mai văzut niciodată pe tovarășii mei de călătorie, marinarii. Izbitura mă năucisese; când m-am trezit, mă aflu în brațele bătrânului și credinciosului meu servitor, care scăpase cu viața agățându-se de barca răsturnată și mă târâse lângă el. Furtuna se potolise. Nu mai rămăsese nici urmă din vasul nostru, dar în depărtare se ivi o altă corabie și valurile ne purtau către ea. Când ne-am apropiat, am văzut că era corabia care trecuse pe lângă noi în noaptea de pomină și care pricinuisese căpitanului nostru atâta spaimă. M-a cuprins o teamă ciudată la vederea vasului acela. Înfricoșătoarele vorbe ale căpitanului, care se adeveriseră atât de cumplit, înfățișarea vasului pustiu, la bordul căruia nu se zărea țipenie de om în vreme ce ne apropiam, oricât am strigat noi, totul m-a umplut de groază. Totuși aceasta era singura noastră scăpare; de aceea am slăvit numele Profetului care ne dăruise ca prin minune viața.

Am vâslit cu mâinile, cu picioarele, îndreptându-ne către parâma de la prova corabiei. În sfârșit, am izbutit să o apucăm; la strigătele noastre – nici un răspuns, o muțenie desăvârșită. Atunci ne-am cățarat pe odgon – eu, fiind mai tânăr, în frunte. Dar, o, ce înfiorător! Ce priveliște cumplită mi s-a înfățișat pășind pe punte! Pe podeaua înroșită de sânge zăceau douăzeci-treizeci de morți în straie turcești; un bărbat în veșminte de preț cu sabia în mână, tras la față, galben – mort și el – era țintuit de catargul din mijloc și un piron mare îi străpungea fruntea. De frică, mi s-au tăiat picioarele; abia mai cutezam să răsufli. În cele din urmă, bătrânul slujitor mă ajunse. Puntea aceea fără urmă de viață, acoperită numai de leșuri îngrozitoare, îl buimăcise și pe el. Cu frica în suflet, am înălțat o rugă către Profet, și numai după aceea am cutezat să pășim înaintea. Ne uitam mereu în jurul nostru, cu grijă, temându-ne că ne-ar putea ieși în cale altceva și mai înspăimântător. Dar nimic nu se clintea. Nu se vedea țipenie de om viu – numai noi și întinsul apelor. Nu îndrăzneau să vorbim cu glas tare, de teamă ca nu cumva căpitanul mort și țintuit de catarg să-și întoarcă ochii sticloși către noi sau ca unul din morți să miște capul. În cele din urmă, am găsit o scară ce ducea înăuntrul vasului. Fără voie, ne-am oprit acolo, uitându-ne unul la altul, necutezând să ne dăm în vileag gândurile.

— O, Doamne, spuse credinciosul meu slujitor, aici s-a petrecut ceva groaznic! Dar chiar dacă vasul ar fi plin de ucigași, mai bine mă dau pe mâna lor, orice s-ar întâmpla, decât să mai rămânem o clipă printre morții aceștia.

Eram de aceeași părere. Ne-am luat, așadar, inima în dinți și, cu nădejdea în suflet, am coborât treptele. Totul era învăluit și aici într-o liniște de moarte, tulburată doar de pașii noștri. Ne-am oprit la ușa cabinei. Am lipit ureche de ușă și am ascultat: nu se auzea nimic. Am deschis. Înăuntru domnea o harababură cumplită: veșminte, arme și tot felul de scule, toate claie peste grămadă. Oamenii de pe vas, sau cel puțin căpitanul, trebuie c-au tras un chef strașnic, căci totul era vrașiște. Am colindat din cabină în cabină, din încăpere în încăpere; pretutindeni am dat peste mătăsurii, mărgăritare, zahăr și tot felul de alte lucruri. La vederea acestor avuții, m-a cuprins o bucurie fără margini, căci neaflându-se nimeni pe corabie în afară de noi, socoteam că toate vor fi ale mele. Ibrahim însă îmi aminti că suntem departe de țarm și nu vom putea ajunge la el fără ajutorul cuiva!

Ne-am ospătat cu mâncărurile și băuturile pe care le-am găsit din belșug și ne-am urcat iarăși pe punte. Dar la vederea înspăimântoarei priveliști a leșurilor, din nou mi s-a făcut părul măciucă. Am hotărât să scăpăm de ele zvârlindu-le peste bord. Dar și mai mare ne-a fost groaza când ne-am dat seama că nici unul nu putea fi clintit din loc. Morții erau parcă ținuiți pe punte, așa încât ar fi trebuit să fie smulși cu scânduri cu tot; pentru asta însă nu aveam scule la îndemână. Cât despre căpitan, nu l-am putut desprinde cu nici un chip de catarg – nici măcar sabia nu i-am putu-o smulge din mâna-i țeapănă. Am petrecut ziua mârniți, cu gândul la soarta noastră. La căderea nopții i-am îngăduit bătrânului Ibrahim să se culce, iar eu am rămas de veghe pe punte, scrutând zarea, în nădejdea unei izbăviri. Când s-a înălțat luna – socotind după stele să fi fost cam unsprezece – m-a cuprins un somn ca de plumb. M-am prăbușit fără voia mea după un butoi ce se afla pe punte. Somnul acesta era însă mai mult un soi de toropeală, căci auzeam limpede valurile izbind corabia, auzeam pârâitul și scârțâitul catargului în bătaia vântului. Deodată mi s-a părut că deslușesc zvon de glasuri și pași grei răsunând pe punte. Am vrut să mă ridic și să privesc. Dar o putere nemaivăzută îmi țintuia mădularele, îmi lipea pleoapele. Vocile răsunau din ce în ce mai limpede, ca și

cum o ceată de oameni voioși ar fi umblat forfota pe punte. Mi se părea că aud glasul puternic al unei căpetenii, că deslușesc zgomotul parâmelor și al pânzelor care erau ridicate și coborâte. Încetul cu încetul însă mi s-a învălmășit totul în minte și m-am cufundat într-un somn și mai adânc, prin care mi se părea că deslușesc numai zăngănit de arme. Când m-am trezit soarele se înălțase sus și razele sale îmi ardeau fața. Uimit, am privit în jur; am crezut că furtuna, corabia, morții și tot ce auzisem în timpul nopții fuseseră doar un vis; totul în jur era neschimbat. Morții zăceau neclintiți, iar căpitanul, țintuit de catarg, stătea nemișcat. Am râs de visul meu și m-am ridicat, pornind în căutarea bătrânului ajutor. Acesta ședea îngândurat în cabină.

— O, Doamne! Strigă el când mă văzu intrând. Mai bine aș zăcea în fundul mării decât să mai petrec o noapte pe corabia asta blestemată!

L-am întrebat care era pricina supărării lui și mi-a răspuns:

— După câteva ceasuri de somn m-am trezit și am auzit pași deasupra capului meu alergând în sus și în jos. Am crezut întâi că ești dumneata, dar acolo sus umblau forfota cel puțin douăzeci de oameni. Răsunau strigăte, țipete. În cele din urmă se auziră pe trepte pași grei. Atunci mi-am pierdut cunoștința; numai din când în când îmi reveneam și atunci îl vedeam pe omul care e țintuit colo sus de catarg așezându-se aici la masă, bând și cântând, iar pe cel în veșminte roșii, care zace pe punte nu departe de el, stând alături și ținându-I tovărășie la băutură.

La auzul celor povestite de bătrânul meu slujitor, credeți-mă, dragi prieteni, că nu prea m-am simțit în apele mele. Așadar, nu era o părere, auzisem și eu morții destul de limpede. Să călătorești într-o astfel de tovărășie era un lucru înfricoșător. Ibrahim căzu iarăși pe gânduri.

— Aha! Strigă el deodată.

Își amintise un descântec pe care-l învățase de la bunicul său, un om înțelept și umblat prin lume, descântec care alunga duhurile și stafiile; cât despre somnul greu care ne toropise noaptea trecută, puteam să-l gonim rostind într-una versete din Coran. Povața bătrânului mi-a plăcut. Am așteptat cu teamă sosirea nopții. Am hotărât să ne cuibărim într-o mică încăpere ce se afla lângă cabină. Am făcut câteva găuri destul de mari în ușa, ca să vedem prin ele toată cabina, apoi am încuiat bine ușa pe dinăuntru și Ibrahim a scris

numele Profetului în cele patru colțuri. Așteptam noaptea cu spaimă. Tot cam vreo unsprezece ceasuri să fi fost, când ne-a încercat iarăși un somn ca de plumb. Slujitorul mă povățui să rostesc câteva rugăciuni din Coran și somnul mi se risipi de îndată. Deodată, puntea păru că prinde viață, parâmele scârțâiră, răsunară pași și se deslușiră limpede mai multe glasuri. După câteva clipe de așteptare încordată se auziră pași pe scară. Bătrânul începu atunci să bolborosească descântecul învățat de la bunicul său, descântec menit să alunge stafiile și să risipească vrăjile.

Fie că pogorâți din văzduh,
Fie că vă înălțați din adâncurile mării,
Fie că ați dormit în groapa întunecoasă,
Fie că ieșiți din vâlvătaia flăcărilor,
Alah este stăpânul și domnul vostru,
Lui I se supun toate duhurile!

Trebuie să mărturisesc că nu mă prea bizuiam pe acest descântec și, în clipa când ușa a zburat în lături, mi s-a făcut părul măciucă. În încăperea a intrat bărbatul acela voinic și falnic pe care-l văzusem țintuit de catarg. Avea încă pironul înfipt în frunte până în miezul creierului, dar sabia o vârâse în teacă; în urma lui pășea un alt bărbat, îmbrăcat cu mai puțină strălucire; și pe el îl văzusem zăcând pe punte. Căpitanul – căci căpitan era, fără doar și poate – avea fașa palidă, o barbă lungă, neagră și ochii aprigi pe care-i rotea prin încăperea. În clipa când a trecut pe lângă noi, l-am văzut de aproape: el nu părea să ia ă n seamă ușa după care stăteam ascunși. Cei doi s-au așezat la masa din mijlocul cabinei și au prins să vorbească tare, țipând aproape, într-un grai necunoscut. Strigau din ce în ce mai aprins, până când căpitanul a izbit deodată cu pumnul în masă atât de năpraznic, că s-a cutremurat încăperea. Celălalt a sărit cu un hohot de râs sălbatic de pe scaun și i-a făcut semn căpitanului să-l urmeze. Acesta s-a ridicat, a smuls sabia din teacă și amândoi au părăsit cabina. După plecarea lor am răsuflat ușurați; dar clipele de groază nu se sfârșiseră încă. Pe punte, larma creștea neconținut. Se auzeau tropăituri, țipete, râsete, urlete. În cele din urmă s-a dezlănțuit o hărmălaie

atât de asurzitoare, încât mi se părea că puntea, pânzele, totul se va prăbuși peste noi. Zăngănit de arme, răcnete... apoi, deodată o liniște adâncă. A trecut multă vreme până ce am cutezat să urcăm pe punte; toate se aflau la locul lor, leșurile zăceau neclintite, țepene, ca de lemn.

S-au scurs astfel câteva zile. Pluteam mereu spre răsărit – după socotelile mele, spre țărm – dar dacă ziua străbăteam câteva leghe, noaptea corabia părea că merge îndărăt, căci la răsăritul soarelui ne aflam din nou la locul de unde plecasem. Pesemne că morții ridicau pânzele în fiecă noapte și făceau cale întoarsă. Pentru a împiedica acestea, am strâns toate pânzele înainte de căderea nopții și am făcut la fel ca și cu ușa cabinei: am scris numele Profetului precum și descântecul bunicului pe un pergament pe care l-am legat de vecele făcute sul. Ne-am închis în cămăruța noastră și am așteptat cu teamă: oare ce avea să urmeze? La început, strigoii s-au arătat și mai sălbatici, totuși a doua zi dimineață am găsit pânzele înfășurate așa cum le lăsasem. Peste zi am ridicat numai atâtea pânze câte trebuiau pentru ca vasul să înainteze încet, așa că, în cinci zile, am străbătut o bună bucată de drum.

În sfârșit, în dimineața celei de-a șasea zile am zărit în apropiere țărmul și i-am mulțumit lui Alah și Profetului său pentru minunata noastră izbăvire. Am mers așa o zi și o noapte de-a lungul uscatului, iar în cea de-a șaptea zi, în zori, am descoperit un oraș aproape de țărm; cu multă trudă am lăsat ancora, care s-a prins îndată de fund, am coborât o barcă mică ce se afla pe punte și am vâslit din toate puterile spre oraș. După o jumătate de ceas am intrat într-un râu ce se vărsa în mare și am coborât pe mal. La porțile orașului am întrebat care e numele acestei așezări și am aflat că ajunsesem într-un oraș indian, nu departe de ținta călătoriei mele. Ne-am dus la un caravanserai, unde ne-am odihnit după călătoria noastră aventuroasă. Acolo am întrebat dacă nu se află prin partea locului un înțelept, un învățat, spunându-i totodată gazdei că acesta trebuia să se priceapă puțin și la vrăjitorii. Gazda m-a dus într-o stradă lăuntrică, s-a oprit în fața unei case nu prea arătoase, a bătut la ușă și mi-a zis să intru și să întreb de Muley.

Mi-a ieșit înainte un bătrânel cu barbă căruntă și nas lung și m-a întrebat ce doresc. I-am spus că sunt în căutarea înțeleptului Muley, iar bătrânul mi-a răspuns că el este Muley. L-am rugat să mă povățuiască ce să fac cu morții și

cum să-i dau jos de pe corabie. Muley mi-a răspuns că oamenii de pe vas fuseseră vrăjiți pesemne din pricina unor nelegiuiri pe care la săvârșiseră în timpul călătoriei lor pe mare; vraja se va spulbera dacă vor fi aduși pe mal, dar aceasta va fi cu puțință numai dacă vor fi desprinse scândurile pe care zăceau. De drept, vasul cu toate comorile sale al meu s-ar fi convenit să fie, pentru că eu l-am găsit; dar va trebui să păstrez taina și să-i dăruiesc și lui ceva din avuția mea; iar în schimb, el și cu sclavii săi au să-mi dea o mână de ajutor ca să scap de morții de pe corabie. I-am făgăduit că-l voi răsplăti cu prisosință și am pornit la drum, împreună cu cei cinci sclavi care purtau ferăstraie și securi. Pe drum, vrăjitorul Muley nu contenea cu laudele pentru gândul ce-l avusesem de a anina pe pânze cuvinte din Coran, căci numai astfel am putut scăpa.

Am ajuns la corabie dis-de-dimineată și ne-am apucat cu toții de treabă; într-un ceas, patru morți se și aflau încărcăți în luntrea pe care câțiva sclavi o duseră spre țărm, unde voiam să le săpăm mormântul. La înapoiere, sclavii povestiră că morții i-au scutit de îngropăciune, deoarece, de îndată ce au atins pământul, s-au prefăcut în pulbere. I-am descleștat de punte și pe ceilalți morți și până seara au fost transportați toți la mal. Nu mai rămăsese nici unul la bord, în-afară de cel țintuit de catarg. În zadar am încercat să smulgem din lemn pironul: nici o putere din lume nu era în stare să-l clintească. Nu știam ce să fac; catargul nu-l puteam tăia, ca să aducem leșul la țărm cu catarg cu tot. Muley ne-a scos din încurcătură. El a trimis iute un sclav la țărm să aducă un vas de pământ. Apoi învățatul a rostit cuvinte tainice și a presărat pământ pe capul mortului. De îndată căpitanul a deschis ochii, a răsuflat adânc, iar rana din frunte a început să sângereze. Am izbutit acum să scoatem pironul cu ușurință, iar rănitul s-a prăbușit în brațele unui sclav.

— Cine m-a adus aici? a întrebat el după ce și-a venit în fire.

Muley arătă spre mine; m-am apropiat de el.

— Îți mulțumesc, străine! M-ai mântuit de chinuri fără sfârșit. De cincizeci de ani trupul meu plutește pe valuri, iar sufletul mi-era blestemat să se întoarcă în trup în fiecare noapte. Dar acum creștetul meu a atins țărâna și mă pot duce împăcat la strămoșii mei.

L-am rugat să ne povestească cum de a ajuns în starea aceea groaznică, iar el a început astfel:

— Acum cincizeci de ani eram un om puternic și de vază și locuiam în Alger. Lăcomia de câștig m-a îndemnat să înzestrez cu cele de trebuință o corabie și să mă apuc de piraterie. Mă îndeletniceam cu treaba asta de câțeva vreme, când, odată, la Zante, am luat pe bord un derviș care voia să călătorească fără plată. Atât eu cât și tovarășii mei eram oameni cruzi și n-am ținut seama de sfințenia omului, ci ne-am bătut joc de el. Într-o zi, după ce mă muștrase, în râvna lui sfântă, pentru viața păcătoasă pe care o duceam, am stat la un păhărel cu cârmaciul meu în cabină. Amintindu-mi muștrările dervișului, muștrări pe care nu aș fi îngăduit să mi la facă nici sultanul, m-am repezit furios pe punte și i-am străpuns pieptul cu pumnalul. În clipa morții, el m-a blestemat, pe mine și pe oamenii mei de pe vas, să nu putem trăi și nici muri până ce creștetul nostru nu se va odihni pe pământ. Apoi dervișul și-a dat sufletul; l-am aruncat în mare și am luat în râs blestemul său; dar, în aceeași noapte, cuvintele lui s-au împlinit. O parte din oameni s-au răsculat împotriva mea. S-au bătut cu înverșunare până când cei care erau de partea mea au fost biruiți, iar eu – țintuit de catarg. Dar și răsculații au pierit din pricina rănilor căpătate și în curând corabia s-a prefăcut într-un uriaș mormânt. Ochii mi s-au împăienjenit; în noaptea următoare, la ceasul al care îl aruncasem pe derviș în apă, m-am trezit împreună cu toți oamenii mei: înviasem, dar nu puteam face sau vorbi altceva decât ce vorbisem și făcusem în noaptea aceea. Așa călătorim de cincizeci de ani, și nici nu trăim, nici nu murim, căci oare cum am fi putut atinge pământul? Pluteam bucuroși pe furtună, cu toate pânzele sus, în nădejdea că vasul se va izbi de stânci, se va sfărâma și ne vom putea odihni capetele istovite pe fundul mării. Dar n-am izbutit niciodată. Acum însă am să mor. Îți mulțumesc încă o dată, izbăvitor necunoscut! Dacă socoți că te-am putea răsplăti cu vreo avuție, îți dăruiesc corabia în semn de recunoștință.

După ce vorbi astfel, căpitanul își lăsă capul în piept și își dădu sufletul, prefăcându-se în pulbere ca și oamenii săi. Am strâns pulberea și am îngropat-o la țarm. Am adus doi lucrători din oraș să dreagă corabia. Am schimbat încărcătura corabiei pe alte mărfuri și am dobândit câștiguri însemnate. După

aceasta am tocmit oameni pe vas, l-am răsplătit cu prisosință pe prietenul meu Muley și am pornit la drum, îndreptându-mă spre țara mea de baștină. Am făcut însă un ocol mare, oprindu-mă pe țărmurile multor insule și poposind în fel și fel de țări ca să vând mărfurile. Profetul mi-a dat binecuvântarea lui, căci după trei sferturi de an m-am întors la Bassora, încă o dată pe atât de bogat pe cât fusesem după moartea căpitanului. Oamenii din țara mea au rămas uluiți pe avuțiile pe care le-am strâns și de norocul pe care l-am avut, fiind încredințați că am găsit valea nestematelor despre care povestește vestitul călător Sindbad. I-am lăsat cu această credință și de atunci toți tinerii din Bassora, la optsprezece ani, pornesc în lumea largă să-și găsească, după pilda mea, norocul. Eu însă am trăit de atunci liniștit, în tihnă, iar la cinci ani o dată fac o călătorie la Mecca, în acel loc sfânt, spre a mulțumi lui Alah pentru binecuvântarea sa și pentru a-l ruga să primească în raiul său pe căpitan și oamenii lui.